

Chambre des Représentants

SESSION 1972-1973.

14 FÉVRIER 1973

PROPOSITION

modifiant l'article 76 du Règlement de la Chambre
par l'abrogation
et le remplacement des alinéas 2 et 5.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

A l'heure où la réforme de l'Etat et des institutions est à l'ordre du jour, il nous a paru opportun de remettre en cause une des pratiques parlementaires les plus critiquables et les plus désuètes.

Les votes qui interviennent en conclusion de maints débats parlementaires obéissent à un formalisme qui les vide de toute substance et de toute signification, la priorité accordée aux ordres du jour purs et simples impliquant tacitement la confiance dont jouit le Gouvernement, même quand cette confiance n'est pas mise en cause, déforme complètement la portée des débats. Une interpellation peut avoir pour objet de soumettre un problème au ministre, de discuter sa politique et de permettre à la Chambre de faire connaître son opinion; elle n'a pas a priori pour objet de manifester la méfiance de la Chambre à l'égard du ministre et de tenter de le forcer à démissionner par le vote d'une motion de censure.

Bien entendu, une interpellation peut avoir cette intention et se clôturer par le dépôt d'une motion de censure.

Même lorsque l'interpellateur n'a pas l'intention de déposer une motion de censure, le ministre interpellé peut juger que la motion de l'interpellateur est incompatible avec sa politique et celle du Gouvernement. Dans cette hypothèse, des membres de la majorité pourraient déposer un ordre du jour qui implique (expressément) la confiance à l'égard du ministre.

Mais lorsque l'interpellateur n'a pas l'intention de déposer une motion de censure, le dépôt d'un ordre du jour pur et simple des membres de la majorité est abusif. Ce dépôt a pour effet d'empêcher la Chambre de manifester son opinion sur le problème débattu puisque la motion de l'interpellateur n'est pas mise aux voix. Les membres de la majorité provoquent un vote de confiance qui mécanise cette majorité sur une question — l'existence du gouvernement — qui n'a pas été posée ! Cette procédure et cette habitude

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1972-1973.

14 FEBRUARI 1972

VOORSTEL

tot wijziging van artikel 76 van het Reglement
van de Kamer door de opheffing en de vervanging
van het tweede en het vijfde lid.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Nu de hervorming van de Staat en van de instellingen aan de orde is, achten wij het opportuun een van de meest aanvechtbare en verouderde parlementaire praktijken weer in discussie te brengen.

Bij de stemmingen na afloop van vele parlementaire debatten voegt men zich naar een formalisme dat die stemmingen helemaal uitholt en volkomen zinledig maakt. De voorrang die wordt verleend aan eenvoudige moties — welke stilstaand het door de Regering genoten vertrouwen impliceren, zelfs wanneer dat vertrouwen niet in het gedrang komt — vervormt volkomen de betekenis van de debatten. Een interpellatie kan erop gericht zijn een probleem aan een minister voor te leggen, van gedachten te wisselen over diens beleid en de Kamer de gelegenheid te bieden om haar mening te kennen te geven; zij is niet a priori bedoeld als een uiting van wantrouwen van de Kamer ten opzichte van de minister, noch als een poging om deze tot ontslag te dwingen door het aannemen van een motie van wantrouwen.

Een interpellatie kan weliswaar zulk een doel hebben en leiden tot de indiening van een motie van wantrouwen.

Zelfs wanneer de interpellant niet het voornemen koestert om een motie van wantrouwen in te dienen, kan de geïnterpelleerde minister oordelen dat de motie van de interpellant niet strookt met zijn beleid noch met dat van de Regering. In dat geval kunnen de leden van de meerderheid een motie indienen, welke het vertrouwen in de minister (uitdrukkelijk) inhoudt.

Maar wanneer de interpellant niet het voornemen heeft om een motie van wantrouwen in te dienen, is de indiening van een eenvoudige motie door leden van de meerderheid een misbruik. Een dergelijke indiening heeft tot gevolg dat de Kamer haar mening niet kan te kennen geven over het behandelde probleem, aangezien de motie van de interpellant niet in stemming wordt gebracht. De leden van de meerderheid stellen een vertrouwensvotum voor, dat die meerderheid automatisch doet reageren op een kwestie —

de déposer des ordres du jour purs et simples à tout propos et hors de propos, transforment les débats parlementaires en discussions vaines dépourvues d'intérêt réel. Une des missions essentielles du Parlement qui est de représenter l'opinion publique, ne peut être réellement accomplie. Cette mécanisation du Parlement abaisse son utilité à un niveau dérisoire. La pratique parlementaire équivaut à faire du vote de confiance qui investit un gouvernement, le seul acte réel du Parlement. Cet acte accompli, le Parlement pendant toute la durée de la vie du Gouvernement, par l'adoption par les membres de la majorité, des budgets, des projets de lois et des ordres du jour purs et simples, renouvelle automatiquement cette confiance sans exercer réellement aucune autre fonction. Le Parlement renonce ainsi à représenter réellement l'opinion publique, à contrôler efficacement l'administration, et même à faire œuvre législative. Le Parlement n'est plus un pouvoir réel mais seulement une tribune publique et officielle de discussion sans conséquence.

La désaffection de l'opinion à l'égard du Parlement ainsi que l'absentéisme massif qui y règne, sont la conséquence inéluctable des coutumes les plus invétérées du régime. On n'est pas tenté de fréquenter une assemblée où rien ne se décide.

Les parlementaires ne résistent pas à l'étouffante sensation d'ennui et d'inutilité qui les écrase.

L'auteur de la présente proposition ne croit pas que l'on peut remédier à la crise du régime parlementaire par une simple modification du Règlement de la Chambre.

Des réformes beaucoup plus profondes et beaucoup plus radicales s'imposent. Elles sont notamment d'ordre législatif ou même constitutionnel.

Mais la présente proposition a une valeur de test. Si cette proposition dont la portée est extrêmement modeste devait être rejetée par la plupart des parlementaires des groupes traditionnels parce qu'elle serait considérée comme dangereusement contraire à une coutume profondément ancrée dans les mœurs de nos assemblées, la preuve serait faite à fortiori de l'incapacité des grands groupes à aller au fond des choses et à découvrir des formules neuves susceptibles de rajeunir réellement nos institutions politiques.

F. PERIN.

PROPOSITION

Article unique.

A l'article 76 du Règlement de la Chambre :

a) le n° 2 est remplacé par la disposition suivante :

2. — Après une déclaration gouvernementale, l'ordre du jour qui implique la confiance manifestée à l'égard du Gouvernement a toujours la priorité.

b) le n° 5 est remplacé par la disposition suivante :

het bestaan van de regering — die niet eens werd gesteld ! Het te pas en te onpas indienen van eenvoudige moties is een vast gebruik geworden, dat de parlementaire debatten vervormt tot nutteloze gedachtenwisselingen zonder enig werkelijk belang. Een van de voornaamste taken van het Parlement is het vertolken van de publieke opinie, en die taak kan niet ten volle vervuld worden. Door het Parlement die automatische rol te doen vervullen verlaagt men zijn nut tot een belachelijk peil. In de praktijk bestaat de enige werkelijke daad van het Parlement in het schenken van vertrouwen aan een regering bij haar aantreden. Als die daad éénmaal is gesteld, hernieuwt het Parlement gedurende het gehele bestaan van de regering — doordat de leden van de meerderheid de begrotingen, wetsontwerpen en eenvoudige moties aannemen — automatisch dat vertrouwen, zonder in feite een andere functie uit te oefenen. Aldus ziet het Parlement af van werkelijke vertegenwoordiging van de publieke opinie, van doelmatige controle op de overheidsdiensten en zelfs van het verrichten van wetgevende arbeid. Het Parlement is geen werkelijke macht meer, maar slechts een publiek en officieel spreekforum voor gedachtenwisselingen zonder terugslag.

De onverschilligheid van het publiek ten opzichte van het Parlement en het massale absentisme in het Parlement zijn het onvermijdelijke gevolg van zeer diep ingewortelde gebruiken van het regime. Het is niet erg aantrekkelijk een vergadering bij te wonen waarin niets beslist wordt.

De parlementsleden weerstaan niet aan het verstikkende gevoel van verveling en nutteloosheid dat hen beklemt.

De auteur van het onderhavige wetsvoorstel gelooft niet dat de crisis van het parlementaire stelsel kan worden verholpen door een eenvoudige wijziging van het Reglement van de Kamer.

Daarvoor zijn veel ingrijpender en radicaler hervormingen nodig. Die zijn met name van wetgevende, of zelfs van constitutionele aard.

Maar het huidige voorstel kan als een test dienen. Mocht dit voorstel, waarvan de strekking uiterst gematigd is, door de meeste parlementsleden van de traditionele fracties worden verworpen — omdat het zou worden beschouwd als zeer gevaarlijk voor en in strijd met een gewoonte welke diep is ingeworteld in de gewoonten van onze vergaderingen — dan zou a fortiori het bewijs zijn geleverd van de onmacht der grote fracties om tot de kern van de zaken door te dringen en nieuwe vormen te ontdekken welke onze politieke instellingen werkelijk kunnen verjongen.

VOORSTEL

Enig artikel.

In artikel 76 van het Reglement van de Kamer wordt :

a) n° 2 vervangen door de volgende bepaling :

2. — Na een regeringsverklaring heeft de motie die het ten opzichte van de regering uitgesproken vertrouwen impliceert, altijd voorrang.

b) n° 5 vervangen door de volgende bepaling :

5. — Après une interpellation, l'ordre du jour ou la motion, présenté par l'interpellateur a la priorité à moins que des membres de la majorité ne déposent expressément une motion de confiance motivée sur l'objet du débat. Dans ce dernier cas, cette motion de confiance manifestée à l'égard du Gouvernement a la priorité.

6 février 1973.

F. PERIN.

5. — Na een interpellatie heeft de door de interpellant ingediende motie voorrang tenzij de leden van de meerderheid uitdrukkelijk een gemotiveerde vertrouwensmotie indienen over het onderwerp dat in het debat is behandeld. In dit laatste geval heeft deze motie, waardoor het vertrouwen in de Regering wordt uitgesproken, voorrang.

6 februari 1973.